

Výstup	Příčiny a řešení zmenšování měst
Klíčová slova	město - zmenšování - aktér - opatření

Souhrn problematiky

Zmenšování (smršťování) měst není novým jevem. V posledních dvou stoletích to byl především průmysl, který městům přinášel populační a ekonomické změny, ať již pozitivní nebo negativní. Průmysl má svoji nezastupitelnou úlohu i v současnosti. Na začátku 21. století se **jev zmenšování či stagnace měst a velkoměst rozšiřuje, na což má vliv nejen snižování objemu průmyslové výroby ve městech, ale i další celospolečenské změny jako např. suburbanizace.** Dokázat se vypořádat s následky demografického, ekonomického a fyzického zmenšování měst a naučit se plánovat menší, přesto však obyvatelná a funkční budoucí města je jedním z nejnáročnějších úkolů, které budou před urbanisty v následujících letech stát. Pro zdárné plánování je však třeba znát procesy, které vedou k negativním změnám, a nástroje s pomocí kterých lze těmto změnám čelit a správně tak zacílit případné zásahy.

Problémem zmenšujících se měst je „začarovaný kruh“ zmenšování měst, kdy **jedna negativní příčina zmenšování** (např. nedostatek pracovních míst a vysoká nezaměstnanost) **působí negativně na řadu dalších oblastí** (např. nízká kupní síla způsobená vysokou nezaměstnaností způsobuje malou poptávku po službách, a tím pádem je nedostatek služeb, což způsobuje nespokojenost obyvatel).

K řešení zmenšování měst či předcházení zmenšování měst by mělo být přistupováno koncepčním způsobem, tzn., že by tato **problematika měla být včleněna do strategického řízení rozvoje města.** V ideálním případě by problematika zmenšování měla být zpracována a schválena v podobě programu rozvoje obce/města a územním plánu (vymezení rozvojových ploch).

Jednotlivé, na sebe navazující kroky při předcházení a řešení příčin a důsledků zmenšování měst by měly být následující:

- 1. Identifikace procesu zmenšování a poté i příčiny zmenšování**
- 2. Formulace opatření k předcházení/eliminaci problému**
- 3. Implementace opatření:**
 - a) stanovení zodpovědnosti za realizaci opatření,
 - b) volba vhodného nástroje rozvoje (případně vazba na finanční zdroje),
 - c) stanovení časového harmonogramu realizace opatření,
 - d) stanovení indikátorů pro vyhodnocení úspěšnosti realizace opatření.
- 4. Evaluce:**
 - a) vyhodnocení změny stanovených indikátorů (každoročně),
 - b) hodnocení plnění stanovených opatření (každoročně).

Příčiny zmenšování měst lze jen obtížně vyjádřit. Často se totiž jedná o **soubor socioekonomických jevů v daném regionu, přičemž klíčovou roli hrají hodnoty ve společnosti a celková image daného místa.** Ukazuje se, že **klíčovým faktorem jsou zejména podmínky na místním trhu práce a preference nastupující mladé generace.** Lokalizace významných zaměstnavatelů je pro města strategickým faktorem rozvoje. Pokud přijde nový investor, zvyšuje se kupní síla obyvatel, lidé zůstávají bydlet v místě nebo dokonce do města dojíždí a postupně se do něj i stěhují. Postupně se snižuje nezaměstnanost a město začne být atraktivní, lepší se jeho image. Možnost získat zaměstnání se tedy pro města jeví jako klíčový faktor nezmenšování se měst.

Pro **zlepšení image místa a přilákání nových investorů do postižených regionů je základním předpokladem, ne však zárukou, kvalitní vybudovaná infrastruktura** s ohledem na specifika regionu. Klíčové je také zasadit se o **sladění poptávky a nabídky na trhu práce.** Nezastupitelnou úlohu, často však podceňovanou hraje i **marketing města.** Aby bylo dané příčiny možné vůbec řešit, je nutné přesně specifikovat opatření včetně identifikace osoby, která bude mít realizaci opatření na starosti, a včetně stanovení finančních zdrojů. Hodnocení plnění opatření je nutné provádět pravidelně a vyvodit z něj příslušné závěry.

Odborný příspěvek v plném znění byl zveřejněn ve Sborníku z XIX. Mezinárodního kolokvia o regionálních vědách (2016, Čejkovice) a vyjadřuje odborný pohled autorů na danou problematiku. Kontakty na autory originálního textu jsou uvedeny ve Sborníku (str. 717).

Příloha: <https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/Sbornik2016.pdf>